

צמצום ההוצאות הציבוריות הוא מרכיב חשוב במכלול הפעולות הדרושות להבראת המשק. המפתח לטיפול בו הוא בידי הממשלה; עליה מוטלת האחריות להפעלתו המושכלת, ואמנם היא עשתה מספר צעדים בכיוון הנכון. יש לקוות שהפעולה תימשך, תורחב ותועמק.

הקטנת המנגנון הממשלתי מחד גיסא, והגברת יעילותו מאידך, חשובות לא רק כדוגמא טובה: הן חלק בעל משקל רב של עצם מבצע ההבראה. הלא הממשלה היא המעביד הגדול ביותר במדינה. אך היא צריכה לנהוג את הרכבת כולה, לא את הקטר לבד. פירוש הדבר יצירת תנאים חוקיים, מינהליים, פסיקליים ופסיכולוגיים, שכולם ישרתו שתי מטרות: הגבלת הביקוש במשק למשאבים העומדים לרשותו, אך עם זה פיתוחם וייעולם של המשאבים, על מנת לאפשר רמה גבוהה יותר של סיפוק הצרכים. אם לא תוחש תנופת הפיתוח, הייעול והייצוא, תהיה מנת חלקנו מהר מאד בטלה במקום פעילות, ניוון במקום התעצמות, ואבדן כוחות טובים במקום ריבוי היישוב וצמיחתו. על כן דרושה בזמנים קשים, אף יותר מאשר בימי שפע, הנהגה ממשלתית נמרצת, מתחכמת ומתואמת היטב.

בדומה למצב הכלכלי, במקביל לו ובאופן בלתי נפרד ממנו, טעון גם המינהל הציבורי הבראה. דרישה זו אינה חדשה, אך אין הדבר גורע מצדקתה. גם בעניין זה נימצאת הממשלה בעמדת מפתח, ועליה להיות חלוצה ומורת דרך. יש לשפר את המינהל הציבורי, לייעל אותו, וגם להיטיב לא במעט את יחסי האנוש במגעיו עם אזרחים. יש במינהל גם גילויים מעודדים והתפתחויות לטובה, אך מה שדרוש הוא שינוי יסודי. מס שפתיים אמנם משולם לעניין זה, ואף נוצרו מסגרות לבקרה ונוהל. אך מבין כל הסיסמאות שראשי הרשות המבצעת חרתו על דגליהם, איש לא העלה על נס את הבראת המינהל כמשימה בפני עצמה, שאינה נופלת בחשיבותה מכל משימה אחרת לביצורה וחילוקה של מדינתנו, ולשינוי דמותה כלפי חוץ ובעיני אזרחיה.

רגישות רבה קיימת, לא רק אצלנו, לגבי אותם אירועים, שמקורם במפגש הפעיל בין המינהל הציבורי ועולם העסקים. במשק של ימינו מפגש זה שכח מאד, אין קיום בלעדיו, וכאשר הוא תקין, הוא תורם את תרומתו החיובית. אך מרובים בו גם הפיתויים, הסכנות והתקלות. רק זהירות ועירנות יעזרו כאן, ושמירה קפדנית על נורמות טובות, לאו דווקא כולן רק נורמות שבחוק. קיימים כללים מקובלים של מינהל ציבורי תקין, ועוד מעליהם כללי מוסר שצריכים להיות מקובלים על הכל. המחיר החברתי של כל פגיעה בהם רב במיוחד; למה נשלם אותו כל כמה שנים מחדש?

3^ה תתן

מבקר המדינה